ايمان جي سلامتي

30-January-2020

هفتيوار سنتن ڀري اجتماع ۾ ٿيڻ وارو
سُنّتن ڀريو بيان

(For Islamic Sisters)

هرمبلغ بيان ڪرڻ ڪان پهريان گهٽ ۾ گهٽ تي پيرا پڙهي

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

ايمان جي سلامتي

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ الله وَعَلٰى اٰلِكَ وَاَصْحٰبِكَ يَا حَبِيْبَ الله

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ الله وَعَلٰى اٰلِكَ وَاَصْحٰبِكَ يَا نُوْرَ الله

درود پاڪ جي فضيلت

حضرت سَيِدُنا اِبنِ وَهب رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه ڪان روايت آهي تہ اُمُّ المؤمنين حضرت سَيدَتُنا عائشہ صِدّيقہ رَضِیَ اللهُ عَنْهَا جي خِدمَت ۾ حضرت سَيدُنا ڪعب رَضِیَ اللهُ عَنْه حاضِر ٿيا. ماٺهن رسولِ اڪرم، نورِ مُجسّم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جو تذڪرو ڪيو تہ حضرت سَيدُنا ڪعب رَضِیَ اللهُ عَنْه فرمايو: هر ڏينهن ستَّر (70) هزار ملائڪ لهندا آهن جيڪي رسُولِ اڪرم، نور مجسم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي قَبر شريف جي چوڌاري اچي پنهنجا پَر وڇائيندا آهن ۽ رسولِ رحمت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ تي دُرُود شريف پڙهندا رهندا آهن، ايستائين جو جڏهن شام ٿيندي ڏسندا آهن تہ هو (آسمانن ڏانهن) چڙهي ويندا آهن ۽ انهن جيان (ٻيا ملائڪ) لهندا آهن، اهي بہ ائين ئي ڪندا آهن، ايستائين جو جڏهن زمين کُلندي تہ حُضُورِ اڪرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ ستَّر (70) هزار ملائڪن (جي جُهرمٽ) ۾ نڪرندا جيڪي حُضُور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ کي پهچائيندا. (مشڪاة،ڪتاب احوال القيامة وبدء الخلق،باب الڪرامات، ۴۰۱/۲ ،حديث: ۵۹۵۵)

بَيان ڪيل حديثِ پاڪ جي تحت مفسرِ قرآن حضرت مفتي احمد يار خان نعيمي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائن ٿا: خيال رهي تہ هميشہ سمورا ملائڪ ئي حُضور (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ) تي دُرُود موڪليندا آهن پر هي ستر (70) هزار ملائڪ اهي آهن جن

كي سڄي عمر ۾ هڪ ڀيري دربار جي حاضري جي اجازت هوندي آهي، اهي حضور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي برڪت حاصل ڪرڻ لاءِ حاضري ڏيندا آهن. جيڪو ملائڪ هڪ ڀيرو حاضري ڏئي ويندو آهي، ان کي ٻيهر حاضري جو شرف ناهي ملندو، سڄي عمر ۾ صرف ڪجهه ڪلاڪ يعني اڌ ڏينهن جي حاضري نصيب ٿيندي آهي. (مفتي صاحب رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه حديثِ پاڪ جي هن حصّي " **ايستائين جو جڏهن زمين ڦاٽندي تہ حُضُور** صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ **ستّر** (70) **هزار ملائڪن ۾ نڪرندا جيڪي حُضُورِ اڪرم، نورِ مُجَسَّم** صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ **کي پهچائيندا.**" جي وضاحت ۾ لکن ٿا:) يعني قيامت جي ان ڏينهن جي ديوٽي وارا ملائڪ حضور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ کي پنهنجي جُهرمٽ ۾ وٺي ربّ ڪريم تائين گهوٽ جيان پهچائيندا. (مرآة المناجيح، ٨/٢٨٢تا ٢٨٣)

امامِ عشق و مَحبَّت، اعليٰ حضرت مولانا شاه احمد رضا خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه **"حدائقِ بخشش"** ۾ انهيءَ ڳالهه ڏانهن اِشارو ڪندي ڇا خُوب ارشاد فرمائن ٿا:

ستّر ہزار صُبح ہیں سَتّر ہزار شام

یُوں بندگیِ زُلف و رُخ آٹھوں پہر کی ہے

(حدائق بخشش،ص٢٢٠)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! ثواب حاصل ڪرڻ خاطر بيان ٻڌڻ کان پهريان سنيون سنيون نِيتون ڪري ونون ٿيون. **فرمانِ مصطفيٰ** صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ: "نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِّنْ عَمَلِه" **يعني مسلمان جي نِيّت ان جي عمل کان بهتر آهي.** (المعجم الكبير،سهل بن الساعدي...الخ ج 6، ص 185، الحديث: 5942)

ٻہ مدني گُل: (1) بغير سني نيّت جي ڪنهن بہ نيڪ عمل جو ثواب ناهي ملندو. (2) نيڪ ۽ جائز ڪم ۾ جيتريون سنيون نِيّتون وڌيڪ، اوترو

ثواب به وڌيڪ.

بيان ٻڌڻ جون نِيّتون

❁ نگاهون جهڪائي پوري توجهه سان بيان ٻڌندس ❁ ٽيڪ لڳائي ويهڻ بدران علمِ دين جي تعظيم خاطر جيترو ٿي سگهيو ٻئي گوڏا وڇائي ويهندس ❁ ضرورت پوڻ تي ٻين اسلامي ڀينرن جي لاءِ سِرڪي جاءِ ڪشاده ڪندس ❁ ڌِڪو وغيره لڳو ته صبر ڪندس، گهوري ڏسڻ ۽ اُلجهڻ کان بچندس ❁ صَلُّوا عَلَي الحَبِيب! اُذْكُرُوالله , تُوبُوا اِلَي الله! وغيره ٻڌي ثواب ڪمائڻ ۽ صدا لڳائڻ واريءَ جي دِل جوئي جي لاءِ آهسته آواز سان جواب ڏيندس ❁ بيان کان پوءِ پاڻ اڳتي وڌي سلام، مصافحو ۽ انفرادي ڪوشش ڪندس-دوران بيان موبائل جي غيرضروري استعمال کان بچندس،نه بيان ريڪارڊ ڪندس نه ئي ٻئي ڪنهن قسم جو آواز ڇو ته ان جي اجازت ناهي،جيڪو ڪجهه ٻُڌندس،ان کي ٻڌي ۽ سمجهي ڪري ان تي عمل ڪرڻ ۽ ان کي بعد ۾ ٻين تائين پهچائي نيڪي جي دعوت عام ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪندس.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! اڄ جي بيان جو موضوع آهي "ايمان جي سلامتي" هن بيان ۾ اسان ٻڌنديون سين ته قرآن و حديث ۾ ايمان تي ثابت قدم رهڻ بابت ڪيتري قدر تاڪيد بيان ڪئي وئي آهي، هڪ مسلمان کي ايمان جي سلامتي جي لاءِ ڪيتري قدر فڪر مند رهڻ جي ضرورت آهي، اسان جا بزرگ سڳورا ايمان جي حفاظت جي لاءِ ڪيڏو فڪرمند رهندا هئا، انهن کي ايمان جي برباد ٿيڻ جو ڪيترو خوف لاحق رهندو هو، سلبِ ايمان بابت فڪر مند رهڻ ڪيترو ضروري آهي، آخرت ۾ نجات ماڻڻ جي لاءِ ڪهڙيون تدبيرون اختيار ڪيون وڃن، ان جي علاوه ڪجهه اهڙن معاملن بابت به ٻڌنديون سين جيڪي ايمان جي بربادي جو سبب بڻجي سگهن ٿا وغيره وغيره. اچو سڀ کان پهريان

الله پاڪ جي انهن نيڪ ٻانهن جو قرآني واقعو ٻڌون ٿيون، جن پنهنجو ايمان بچائڻ جي لاءِ هڪ غار ۾ پناهه ورتي هئي:

اَصحابِ ڪهف جو واقعو

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! ڪافي عرصو پهريان (عربي سمنڊ جي ڪناري مُلڪ روم جي) زمين تي "اُفسَوس" نالي شهر (City) آباد هو، اهو شهر بادشاهه "دَقيانوس" جي سلطنت ۾ ايندو هو. دقيانوس پاڻ به غير خدا جي پوڄا ڪندو هو ۽ ماڻهن کي به ان تي مجبور ڪندو هو، جيڪو انڪار ڪندو هو ته ان تي ظلم ڪندو هو ۽ عبرت ناڪ سزا ڏيندو هو. ايمان وارا ان جي ظلم کان بچڻ جي لاءِ لڪي ويندا هئا ۽ پنهنجو ايمان بچائيندا هئا. ايمان وارن جي هڪ معزّز ٽولي کي اهو خدشو هو ته هڪ نه هڪ ڏينهن دقيانوس انهن تائين پهچي ويندو ۽ انهن کي غير خدا جي پوڄا تي مجبور ڪندو، ان خطري جي ڪري انهن هي شهر ڇڏڻ جو فيصلو ڪيو ۽ اتان نڪرڻ لڳا، واٽ ۾ انهن جي ملاقات هڪ ٻڪرار سان ٿي جيڪو پنهنجو ايمان بچائڻ جي لاءِ شهر کان ٻاهر وڃي رهيو هو، ان سان گڏ هڪ ڪتو به هو، اهو ٻڪرار ۽ ڪتو به انهن سان گڏ هلڻ لڳو، رستي ۾ موجود هڪ غار کي انهن پنهنجو نڪاڻو ٺاهي ورتو ۽ اتي آرام ڪرڻ جي خاطر سمهي پيا، غار ۾ سمهڻ کان پوءِ انهن سان ڪيئي عجيب و غريب واقعا ٿيا: (1) اهي ماڻهو غار ۾ ٽي سو نوَ سالن تائين ستل رهيا. ٽي سو نو سال کان پوءِ جڏهن الله پاڪ جي حڪم سان هي بيدار ٿيا ته نه صرف انهن جو جسم سلامت هو، بلڪ انهن جا ڪپڙا، پيسا ايستائين جو انهن جو ڪتو به سلامت هو. (2) اهي غار ۾ ستل هئا پر هن طرح جو ڪو انهن کي ڏسندو هو ته بيدار گمان ڪندو هو. (3) الله پاڪ جي حڪم سان سج نڪرڻ مهل غار کان ساڄي پاسي ٿي ويندو هو ۽ لهڻ مهل کاٻي پاسي ٿي ويندو هو، اهڙي طرح اهي نيڪ ماڻهو غار جي ڪليل حصي ۾ ليٽڻ جي باوجود سج جي شعاعن کان محفوظ رهيا.

دقيانوس کي جڏهن اها خبر پهتي ته ڪجهه ماڻهن غير خدا جي پوڄا کان

بچڻ جي لاءِ غار کي پنهنجو ٺڪاڻو بڻايو آهي ته ان حڪم ڏنو ته غار تي هڪ ديوار بڻائي وڃي ته جيئن اهي ڪڏهن به غار مان نڪري نه سگهن ۽ ان ۾ تڙپي تڙپي پساهه پورا ڪن. دقيانوس جنهن کي ديوار تعمير ڪرڻ جي ذمه داري حوالي ڪئي هئي اهو نيڪ انسان هو، هو ان فيصلي کي بدلائي ته نه پئي سگهيو، تنهنڪري ان غار کي پنهنجو ٺڪاڻو ٺاهڻ وارن جا نالا ۽ ڪجهه تفصيل هڪ تختي تي لکي ان کي صندوق (Box) ۾ رکرائي ڇڏيو ۽ ان صندوق کي ديوار جي بنياد ۾ محفوظ ڪرائي ڇڏيو. پوءِ اهي اصحابِ ڪهف ٽي سو نو (309) سالن کان پوءِ هڪ مومنِ صالح بادشاهه بيدروس جي دورِ حڪومت ۾ الله پاڪ جي حڪم سان بيدار ٿيا. (تفسير خازن،پ ١٥، الكهف، تحت الآية:١٨، ٣/ ١٩٨ تا ٢٠٣ ملخصا)

اصحاب ڪهف يعني غار وارن جو واقعو قرآنِ ڪريم جي سيپاري 15 سورة الڪهف جي آيت نمبر 9 ۾ ڪجهه هيئن آهي:

اَمْ حَسِبْتَ اَنَّ اَصْحٰبَ الْكَهْفِ وَ الرَّقِیْمِ ۙ كَانُوْا مِنْ اٰیٰتِنَا عَجَبًا

ترجمو ڪنز الايمان: ڇا توکي خبر آهي غار ۽ جهنگ جي ڪناري وارا اسان جي هڪ عجيب نشاني هئا

(پ١٥، الكهف:٩)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! ڏٺو اوهان ته اصحابِ ڪهف کي پنهنجي ايمان جي حفاظت جو ڪيتري قدر فڪر هو جو انهن دقيانوس بادشاهه جي طرفان ڏنل غيرِ خدا جي پوڄا جي دعوت نڪرائي ۽ ان جي ظلم ۽ جبر کان بچڻ ۽ ايمان تي ثابت قدم رهڻ جي لاءِ غار ۾ هليا ويا، اهو ئي سبب آهي جو الله پاڪ جو انهن تي ڪرم ٿيو، رحمتِ الٰهي انهن ڏانهن متوجه ٿي، ٽن صدين کان وڌيڪ عرصي تائين اهي الله پاڪ جي حفظ و امان ۾ رهيا،

بدلجندڙ زماني انهن تي ڪو اثر نہ ڪيو، انهن جي حق ۾ جڻ تہ وقت رڪجي ويو، 309 سالن ڪان پوءِ جڏهن اهي بيدار ٿيا تہ انهيءَ طرح جوان، تروتازه ۽ زندگي سان ڀرپور هئا ۽ هيئن الله پاڪ انهن کي پنهنجي عجيب نشاني قرار ڏنو.

هن واقعي مان ڇا سکڻ جي لاءِ مليو؟

مفسرِ قرآن، حضرت مفتي احمد يار خان نعيمي رَحْمَۃُ اللہِ عَلَیْہ اصحابِ ڪهف جي واقعي جي باري ۾ لکن ٿا: هن واقعي مان ہہ مسئلہ معلوم ٿيا:

هڪ هي تہ ڪرامتِ اولياء حق آهي، اصحابِ ڪهف بني اسرائيل جا اولياء آهن، انهن جو بنا کائڻ پيئڻ جي ايتري مدت تائين زنده رهڻ ڪرامت آهي.

ٻيو هي معلوم ٿيو تہ ولي جي ڪرامت سمهندي ہہ ظاهر ٿئي سگهي ٿي، ۽ موت کان پوءِ ہہ ظاهر ٿئي سگهي ٿي.

هنن اوليائن جي جسم کي مٽي جو نہ کائڻ هي ہہ ڪرامتِ اولياء آهي. (نور العرفان، ص۴۶۹)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ عَلٰی مُحَمَّد

ڪا ضمانت ناهي...

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! الله پاڪ جو ڪروڙين احسان جو ان اسان کي پنهنجي پياري محبوب صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ جي اُمت ۾ پيدا ڪيو ۽ اسلام جي دولت سان سرفراز فرمايو، هن ۾ ڪو شڪ ناهي تہ اها اسان جي تمام وڏي سعادت مندي آهي جو اسان مسلمان آهيون پر گڏوگڏ اها پڻ انتهائي ڳڻتي جوڳي ڳالهہ آهي تہ اسان مان ڪنهن وٽ هن ڳالهہ جي ڪا ضمانت (Surety) ناهي تہ اها مرڻ گهڙي تائين مسلمان ئي رهندي، جهڙي طرح بي شمار ڪافر خوش قسمتي سان مسلمان ٿي ويندا آهن، اهڙي طرح ڪيئي بدنصيب مسلمانن جو مَعَاذَ الله اسلام کان ڦري وڃڻ ہہ ثابت آهي، جيئن

اولادِ آدم جا طبقات

هڪ ڊگهي حديثِ پاڪ ۾ اسان جي پياري آقا، مڪي مدني مُصطفٰي صَلَّی اللهُ عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ اهو بہ ارشاد فرمايو تہ: اولادِ آدم مختلف طبقات تي پيدا ڪئي وئي، انهن مان (1) بعض مومن پيدا ٿيا ايمان جي حالت تي زنده رهيا ۽ مومن ئي مرندا، (2) بعض ڪافر پيدا ٿيا ڪفر تي زنده رهيا ۽ ڪافِر ئي مرندا، (3) بعض مومِن پيدا ٿيا مومِناڻي زندگي گذاري ۽ ڪفر جي حالت تي مُئا، ۽ (4) بعض ڪافِر پيدا ٿيا، ڪافر زنده رهيا ۽ مومِن ٿئي مرندا. (ترمذی،کتاب الفتن،باب ما اخبر النبی الخ،۴/ ۸۱،حدیث: ۲۱۹۸)

اصل ڪاميابي ڇا آهي؟

معلوم ٿيو تہ اصل ڪاميابي صرف دُنيا ۾ مومن ۽ مسلمان هئڻ ئي ناهي بلڪ ان سان گڏوگڏ مرڻ گهڙي تائين پنهنجو ايمان سلامت ڪٽي وڃڻ اصل ڪاميابي آهي جيئن تہ هڪ ٻي حديثِ پاڪ ۾ هن ڳالھ ڪي واضح طور تي بيان ڪيو ويو. جيئن

فرمانِ مُصطفٰي صَلَّی اللهُ عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ آهي: يبْعَثُ كلُّ عَبْدٍ عَلَي مَا مَاتَ عَلَيه يعني هر ٻانهو ان حالت تي اٿاريو ويندو آهي، جنهن تي مرندو آهي. (مسلم،کتاب الجنۃ وصفۃ نعیمها واہلها، باب الامربحسن الظن باللہ تعالی الخ، ص۱۱۷۸، حدیث:۷۲۳۲)

مفسرِ قرآن، حضرتِ مفتي احمد يار خان رَحۡمَةُ اللهِ عَلَيۡه هن حديثِ پاڪ جي تحت لکن ٿا: يعني اِعتبار خاتمي (موت) جو آهي، جيڪڏهن ڪو ڪفر تي مري تہ ڪفر تي ئي اُٿندو توڙي جو زندگي ۾ مومن رهيو هجي ۽ جيڪڏهن ايمان تي مري تہ ايمان تي اُٿندو، توڙي جو زندگي ۾ ڪافر رهيو هجي. (مرآة المناجيح، ۷/ ۱۵۳)

ايمان جي حفاظت جي لاءِ ڇا ڪيو وڃي

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! اسان کي گهرجي تہ ايمان جي نعمت تي الله پاڪ جو شڪر ادا ڪريون، ❖ سچي زندگي ايمان تي ثابت قدم رهڻ جون

دُعائون گهرنديون رهون، ❖ ايمان جي حفاظت ۽ مضبوطي جي لاءِ علمِ دين، خاص ڪري ايمانيات و ڪفريات جو ضروري علم سکون، ❖ ايمان جي حفاظت جي لاءِ زبان کي قينچي جيان تيز ۽ بازاري انداز ۾ هلائڻ بدران ان کي ذڪر و دُرود ۽ صرف ضروري ڳالهين جي لاءِ استعمال ڪريون ❖ ايمان کي ڪفر جي تمام خطرات کان بچايون ❖ پنهنجي پاڻ کي ايمان ضائع ڪرڻ وارن سمورن ڪمن کان بچايون، ❖ آخري پساهه تائين ايمان تي استقامت جي لاءِ نماز، روزا ۽ شريعت جي پابندي ڪريون ❖ ايمان تي استقامت جي لاءِ الله پاڪ ۽ ان جي پياري جي رضا وارا ڪم ڪنديون رهون، ❖ ايمان تي استقامت جي لاءِ الله پاڪ ۽ رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي ناراضي ۽ نافرماني کان هر گهڙي بچنديون رهون.

الله پاڪ قرآن ڪريم ارشاد فرمائي ٿو:

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقٰتِهٖ وَ لَا تَمُوۡتُنَّ اِلَّا وَ اَنۡتُمۡ مُّسۡلِمُوۡنَ ﴿۱۰۲﴾

(پ۴،آل عمران:۱۰۲)

ترجمو ڪنزالايمان: اي ايمان وارؤ! الله کان ڊڄو جيئن ان کان ڊڄڻ جو حق آهي ۽ اوهان مسلمان ٿي ئي مرو.

هن آيتِ مبارڪ جي تحت تفسير نورالعرفان ۾ آهي: هن مان معلوم ٿيو ته اسلام تي خاتمي ٿيڻ جو اعتبار آهي. جيڪڏهن سڄي عمر مومن رهي مرندي وقت ڪافر ٿي وڃي ته اهو اصلي ڪافر وانگر آهي.

انهيءَ مفهوم جي هڪ ٻئي آيت مبارڪ جي تحت مفتي صاحب لکن ٿا ته معلوم ٿيو ته مسلمان ٿيڻ ڪمال ناهي بلڪ مسلمان مرڻ ڪمال آهي. الله پاڪ اسان سڀني کي ايمان تي موت نصيب فرمائي. (پ۱،البقرة،تحت الاية:۱۳۲)

حضوراکرم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو فرمانِ عبرت نشان آهي: اِنَّمَا الْاَعْمَالُ بِالْخَوَاتِيْم يعني عملن جو دارومدار خاتمي تي آهي. (بخاری ، کتاب القدر ، باب العمل بالخواتم، ۲۷۴/۴،حدیث ۶۶۰۷)

الله پاڪ اسان کي ايمان جي سلامتي سان اثاري. اٰمِيْن بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِيْن صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

ايمان جي حفاظت جي لاءِ برين سهيلين جي صحبت کان دور رهو ❖ ايمان جي حفاظت جي لاءِ نيڪ اسلامي ڀينرن سان پنهنجو تعلق مضبوط ڪيو ❖ ايمان جي حفاظت جي لاءِ علمِ دين سکو ❖ ايمان جي حفاظت جي لاءِ گناهن کان دور رهو ❖ ايمان جي حفاظت جي لاءِ نيڪين تي استقامت حاصل ڪيو ❖ ايمان جي حفاظت جي لاءِ ڪامل ايمان وارن جي سيرت جو مطالعو ڪيو ❖ ايمان جي حفاظت جي لاءِ فضول ڳالهائڻ کان پرهيز ڪيو ❖ ايمان جي حفاظت جي لاءِ دين جي معاملي ۾ محتاط رهو ❖ ايمان جي حفاظت جي لاءِ هر ان ڪم کان بچو جنهن ۾ الله ۽ رسول جي ناراضي هجي.

رب جي ناراضي وارو ڪم نه ٿئي وڃي.

حضرت امام حسن بصري رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه کان پڇيو ويو: اوهان جو ڪهڙو حال آهي؟ فرمايائون: جنهن شخص جي ٻيڙي درياء جي وچ ۾ وڃي ٽٽي پئي، ان جا تختا جدا ٿي وڃن ۽ هر شخص لوڏا کائيندي تختن تي نظر اچي ته ان جو ڪهڙو حال هوندو؟ عرض ڪيو ويو: تمام گهڻو پريشاني وارو. فرمايائون: منهنجو به اهو حال آهي.

هڪ ڀيري پاڻ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ايتري قدر اداس ٿيا جو ڪيئي سالن تائين نه کليا. ماڻهن سندن کي ائين ڏسندا هئا ڄڻ کو اڪيلائي واري قيد ۾ آهي ۽ ان کي موت جي سزا ٻڌائي وڃڻ واري آهي. پاڻ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه کان بي چينيءَ ۽ پريشاني جو سبب پڇيو ويو ته اوهان ايتري عبادت ۽ رياضت ۽ مجاهدن جي باوجود فڪر مند ڇو رهندا آهيو؟ فرمايائون: مون کي هر وقت اهو خوف رهندو

آهي ته ڪٿي مون سان ڪو اهڙو ڪم نه ٿئي وڃي جنهن جي سبب الله پاڪ ناراض ٿي وڃي ۽ هو فرمائي ڇڏي ته تون جيڪو چاهين ڪر پر منهنجي رحمت تون سان گڏ نه هوندي. رڳو انهيءَ ڪري مان پنهنجي جان ڳاري رهيو **آهيان.** (كيميائے سعادت،رکن چہارم:منجيات ،فصل اسباب سوء خاتمت، ٢/ ٨٣٢)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

جهنم جون هولناڪيون

پيارا پيارا اسلامي ڀينرون! جنهن بد نصيب جو ڪفر تي خاتمو ٿئي، ان ڪي قبر جي عذاب ۾ ته گرفتار ٿيڻو آهي، ان سان گڏوگڏ هميشه هميشه جي لاءِ جهنم ۾ به وڃڻو پوندو ۽ جهنم جون هولناڪيون تمام گهڻيون سخت آهن. صدرُ الشَّريعه مفتي محمد امجد علي اعظمي رَحۡمَةُ اللهِ عَلَيۡه جهنم جون هولناڪيون بيان ڪندي نقل فرمائن ٿا:❖ حضرت جبرئيل عَلَيۡهِ السَّلَام پياري آقا، مڪي مدني مُصطفٰي صَلَّى اللهُ عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ سان قسم کڻي عرض ڪيو: ته جيڪڏهن جهنم مان سُئي جي سوراخ برابر کوليو وڃي ته تمام زمين وارا سڀ جا سڀ ان جي گرمي سان مري وڃن ۽ ❖ قسم کڻي چيو: ته جيڪڏهن جهنم جو ڪو داروغو (يعني محافظ و نگران) دنيا وارن تي ظاهر ٿئي ته زمين تي رهندڙ سڀ جا سڀ ان جي هيبت (Horror) سان مري وڃن ۽ ❖ قسم کڻي بيان ڪيائين ته جيڪڏهن جهنمين جي زنجير جي هڪ ڪڙي دنيا جي جبلن تي رکي وڃي ته اهي ڏڪڻ لڳن ۽ انهن کي قرار نه اچي، ايستائين جو زمين جي اندر دٻجي وڃن. ❖ اها دنيا جي باھ (جنهن جي گرمي ۽ تيزي سان ڪير واقف ناهي جو ڪنهن موسم ۾ ته ان جي ويجهو وڃڻ ڏکيو هوندو آهي، پوءِ به اها باھ) خدا کان دعا ڪندي آهي ته ان کي جهنم ۾ ٻيهر نه آندو وڃي، پر تعجب آهي انسان تي جو جهنم ۾ وڃڻ جا ڪم ڪندو آهي ۽ ان باھ کان ناهي ڊڄندو جنهن سان باھ به ڊڄندي ۽ پناھ گهرندي آهي. ❖ ان (جهنّم) ۾ مختلف طبقا ۽ وَادي ۽ کوھ آهن، ڪجهه واديون اهڙيون آهن جو جهنم پڻ هر ڏينهن ستّر ڀيرا يا وڌيڪ اُن کان پناھ گهرندو آهي، اها ان مڪان جي حالت

آهي، جيڪڏهن ان ۾ ٻيا ڪي عذاب نہ هجن تہ اهو ئي گهڻ آهي ڇا! پر ڪافرن جي سَرزَنِش(تنبيھ) جي لاءِ ٻيا طرح طرح جا عذاب مهيا ڪيا ويا آهن، ❖ لوھ جي اهڙن وزني گُرزن سان ملائڪ ماريندا جو جيڪڏهن ڪو گُرز زمين تي رکيو وڃي تہ تمام جن و انس گڏ تي ان کي کڻي نہ سگهن، ❖ ڪافر جان کان عاجز اچي پاڻ ۾ مشورو ڪري داروغہِ جهنم (جهنم جي محافظ ملائڪ) مالڪ عَلَيْهِ السَّلَام کي سڏيندا: تہ اي مالڪ (عَلَيْهِ السَّلَام)! تنهنجو رَبّ اسان جو قصو تمام ڪري ڇڏي، مالڪ عَلَيْهِ السَّلَام هزار (1000)سالن تائين جواب نہ ڏيندو، هزار سالن کان پوءِ فرمائيندو: مون کي ڇو ٿا چئو، ان کي چئو جنهن جي نافرماني ڪئي اٿوَ! هزار سالن تائين رَبُّ العزت کي اُن جي رحمت جي نالن سان پڪاريندا، هو هزار سالن تائين جواب نہ ڏيندو، ان کان پوءِ فرمائيندو تہ اهو فرمائيندو: پري ٿي وڃو! جهنم ۾ پيل رهو! مون سان نہ ڳالهايو!! ❖ ان وقت ڪافر هر قسم جي خير(ڀلائي) کان نا اُميد ٿي ويندا ۽ ❖ گڏھ جهڙي آواز جيان رڙيون ڪري روئندا، ❖ شروع ۾ لڙڪ وهندا، ❖ جڏهن لڙڪ ختم ٿي ويندا تہ رَت روئندا، ❖ روئيندي روئيندي ڳلن ۾ کڏا پئجي ويندا، ❖ روئڻ وارو رت ۽ پونءِ ايتري قدر هوندو جو جيڪڏهن ان ۾ ڪشتيون وڌيون وڃن تہ هلڻ لڳن (اَلْاَمَان وَ الْحَفِيظ). (بهار شريعت ، حصہ :۱، ۱/ ۱۶۵تا ۱۶۹ملتقطا)

عزيزن جي روپ ۾ ايمان تي ڌاڙو

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! دنيا مان ايمان کي سلامت کڻي وڃڻ جي لاءِ سخت دشوار گذار گهاٽين مان گذرڻو پوندو ۽ پوءِ بہ ڪا خبر ناهي تہ خاتمو ڪهڙو ٿيندو! ياد رکو!!موت جي وَقت ايمان کسڻ جي لاءِ شيطان طرح طرح جا حيلا بهانا ڪندو آهي ايستائين جو ماءُ پيءُ جو رُوپ ڌاري بہ ايمان تي ڌاڙو هڻندو آهي ۽ ڪڏهن مرڻ واري جي سامهون سڪرات جي وقت ان جي پيارن جي صورت اپنائي ايندو آهي ۽ يهود ونصاريٰ کي دُرُست ثابِت ڪرڻ جي ڪوشش ڪري مرڻ واري کي يهودي يا نصراني مذهب اختيار ڪرڻ جو چوندو آهي تہ ڪڏهن ايمان کسجڻ جي ڪا ٻي چال هلندو آهي. يقيناً اهو اهڙو نازُڪ

موقعو هوندو آهي تہ بس جنهن تي الله پاڪ جو خاص ڪرم ۽ اِحسان هجي اهو ئي ڪامياب و ڪامران ٿيندو آهي ۽ ان جو ايمان سلامت رهندو آهي. جيئن تہ

اعليٰ حضرت، اِمامِ اَهلسنّت، مولانا شاهہ امام اَحمد رضا خان رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه فتاويٰ رضويہ جلد 9 صَفحي 83 تي فرمائن ٿا: دمِ نَزع (يعني سڪرات جي وقت) ۾ شيطان، انسان جي ٻنهي پاسن کان اچي ويهندا آهن هڪ ان جي پيءُ جي شڪل ۾، ٻيو ماءُ جي. هڪ چوندو آهي: اهو شخص يهودي ٿي مُئو تُون (بہ) يهودي ٿي وڃ چوتہ يهودي اتي وڏي سُک ۾ آهن. ٻيو چوندو آهي: اهو شخص نصراني (ٿي دنيا مان) ويو تُون بہ نصراني ٿي وڃ چوتہ نصراني اتي وڏي آرام سان آهن. (فتاوی رضویہ، ۸۳/۹)

ايمان تي موت اچي تہ اڄ ۽ هينئر ئي اچي!

پيارِيون پيارِيون اسلامي ڀينرون! واقعي دُنيا مان ايمان سلامت کڻي وڃڻ وارو معاملو انتهائي تشويشناڪ آهي، ڪاش! اسان سڀني کي ايمان جي حفاظت جي جذبي تي استِقامت ملي وڃي. ڪاش! عافيت سان ايمان تي موت جي تڙپ کي دنيا ۾ آسان زندَگي گذارڻ جي ارمان تي سبقت حاصِل ٿي وڃي.

حضرت سيدُنا امام محمد بن محمد غزالي رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه کان منقول هڪ بُزُرگ رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه جي ارشاد جو خُلاصو آهي: جيڪڏهن ايمان تي موت منهنجي پنهنجي خاص ڪمري جي دروازي تي ملي رهيو هجي ۽ شهادت عمارت جي مين گيٽ تي منتظر هجي تہ شهادت توڙي جو اعليٰ دَرَجي جي سَعادت آهي پر مان ڪمري جي دروازي تي ملندڙ ايمان تي موت کي يڪدم قبول ڪندس تہ ڪهڙي خبر عمارت جي مين گيٽ تائين پهچندي پهچندي منهنجي دل بدلجي وڃي ۽ مان ايمان تي ملندڙ موت جي شَرَف کان ئي محروم ٿي وڃان!! (احياء العلوم، کتاب الخوف والرجاء، بيان فضيلة الخوف الخ،۲۱۱/۴)

جنھن کي ايمان جي بربادي جو خوف نہ ھوندو

بھر حال اسان کي ھر گھڙي الله پاڪ جي دربارِ ڪرم سان ايمان جي حفاظت جي خيرات گھرندي رھڻ گھرجي. تشويش ۽ سخت تشويش جي ڳالھ اھا آھي تہ جھڙي طرح دُنيوي دولت جي حفاظت جي مُعامَلي ۾ غفلت مالي نقصان جو سبب بڻجي سگھي ٿي اھڙي طرح بلڪ ان ڪان بہ گھڻو سخت مُعامَلو ايمان جو آھي، چوتہ ايمان جي حفاظت کان بي فڪري ۽ ايمان ڪسجڻ کان بي خوفي سراسر نقصان ده آھي. عالم سڳورا فرمائن ٿا: جنھن کي ايمان جي ڪسجي وڃڻ جو خوف نہ ھجي مرڻ وقت اُن جو ايمان ڪسجي وڃڻ جو انديشو آھي.(ملفوظات اعلى حضرت،ص۴۹۵)

معلوم ٿيو تہ ايمان جي حفاظت کان غفلت سراسر نقصان ده آھي، تنھنڪري اسان کي ھر گھڙي الله پاڪ جي خفيہ تدبير کان ڊڄندي ان کي راضي ڪرڻ جون ڪوششون جاري رکڻ گھرجن. اچو الله پاڪ جي خُفيہ تدبير جي باري ۾ ھڪ رقّت انگيز واقعو ٻڌون ٿيون:

ھر وقت خاتمو بالخير جي دُعا جو سبب

حضرت عبدُ الله مؤذن رَحۡمَۃُ اللہِ عَلَیۡہ فرمائن ٿا تہ: آئون ڪعبي جو طواف ڪري رھيو ھُيس تہ ھڪ شخص تي نظر پئي جيڪو ڪعبي جي غلاف سان چنبڙي ھڪ ئي دعا ھر ھر ورجائي رھيو ھو. يا الله مون کي دنيا مان مسلمان ئي رخصت ڪجان. مون ھُن کان پڇيو: ھن دعا کان علاوه ڪا ٻي دُعا ڇو نٿو گھرين؟ ھُن چيو: منھنجا بہ ڀائر ھئا، وڏو ڀاءُ ھڪ عرصي تائين مسجد ۾ بنا معاوضي جي اذان ڏيندو رھيو جڏھن اُن جي موت جو وقت آيو تہ ھن قرآن پاڪ گُھريو، اسان ان کي ڏنو تہ جيئن قرآن پاڪ مان برڪتون حاصل ڪري، پر قرآن شريف ھٿ ۾ وٺي ڪري ھُو چوڻ لڳو: توھان سڀئي گواھ ٿي وڃو تہ آئون قرآن جي سڀني اعتقادن ۽ احڪامن کان بيزار آھيان ۽ نصراني (يعني عيسائي) مذھب اختيار ڪريان ٿو. پوءِ ھُو مري ويو. اُنھي کان پوءِ ٻئي ڀاءُ 30 سالن تائين

مسجد ۾ فِي سبيل الله اذان ڏني پر هن به آخري وقت نصراني هئڻ جو اعتراف ڪيو ۽ مري ويو. تنهنڪري آئون پنهنجي خاتمي جي باري ۾ تمام گهڻو فڪرمند آهيان ۽ هر وقت خاتمو بالخير جي دعا گهرندو رهان ٿو.

بري خاتمي جا چار سبب

شرح الصدور ۾ آهي، ڪجهه عالِمَ سڳورا فرمائن ٿا: بري خاتمي جا چار سبب آهن. (1) نماز ۾ سستي (2) شراب نوشي (3) والدين جي نافرماني (4) مسلمانن کي تڪليف ڏيڻ. (شرحُ الصّدور ص ٢٧)

امير اهلسنت حضرت علامه مولانا محمد الياس قادري دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهْ فرمائن ٿا: بري صحبت ايمان جي لاءِ تمام خطرناڪ آهي پر افسوس! اسان برين سهيلين کان پاسو نٿيون ڪيون، ڪچهرين جي مجلسن کان پاڻ کي نٿيون بچايون، مذاق مشڪرين، کان جان نٿيون ڇڏايون. افسوس بري صحبت جي نحوست اهڙي ڇانيل آهي جو ٿوري لمحي جي لاءِ به اڪيلائيءَ ۾ يادِ الاهي ڪرڻ جي دل نٿي چاهي، ايمان جي حفاظت جي توڙي جو چاهت آهي پر هن جي لاءِ بريون سهيليون ڇڏڻ بلڪ ڪنهن به قرباني ڏيڻ جي همت ناهي. ياد رکو! بري سهيلي ايمان جي لاءِ نقصان جو باعث ٿي سگهي ٿي. اسان جي پياري پياري آقا صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو فرمانِ عبرت نشان آهي: انسان پنهنجي دوست جي دين تي هوندو آهي ان کي اهو ڏسڻ گهرجي ته ڪنهن سان دوستي ڪري ٿو. (مسند امام احمد ، مسند ابی ہریرۃ، ١٦٨/٣، حديث :٨٠٣٤)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

ايمان ۽ ڪفر جي تعلق سان ضروري معلومات

ياد رهي ته! ايمان ۽ ڪفر جي ضروري معلومات جو حاصل ڪرڻ بلڪ ان سيني اسلامي عقائدن جو ڄاڻڻ ضروري آهي جو جن جي ذريعي انسان سچو پڪو مسلمان بڻجي يعني اهڙن عقيدن جو ڄاڻڻ جن جو انڪار ڪرڻ سان

انسان اسلام مان نڪري وڃي يا گمراھ ٿي وڃي. انهن جي معلومات جي لاءِ مڪتبة المدينہ جي ڇپيل هنن ڪتابن جو مطالعو تمام گھڻو فائدو ڏيندو. (1) ڪتاب العقائد (2) بنيادي عقائد ۽ معمولاتِ اهلِ سنت. (3) بهارشريعت جي پهرين جلد جو پهريون حصو.

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیب! صَلَّی اللّٰہُ عَلٰی مُحَمَّد

ايمان ڪسڻ لاءِ ڦر مار

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! اسان ايمان جي سلامتي ۽ حفاظت جي اهميت جي باري ۾ پڙهي رهيون هيون سين، اي ڪاش! اسان ڪي ايمان جي حفاظت جي لاءِ بزرگانِ دين جهڙي سوچ ۽ تڙپ نصيب ٿي وڃي، الله جا نيڪ ٻانها ايمان ڪسجڻ جي خوف سبب ڪيتري قدر ڏڪندا رهندا هئا، اچو ان باري ۾ ڪجھ واقعا ٻڌون ٿيون: جيئن

ايمان جي ڪسجڻ جي فڪر ۾ سڄي رات گريہ وزاري

حضرت سيدُنا يوسُف بن اَسباط رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه فرمائن ٿا: مان هڪ ڀيري حضرتِ سيدُنا سُفيان ثوري رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه وٽ حاضِر ٿيس، پاڻ رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه سڄي رات روئيندا رهيا. مون پڇا ڪئي: ڇا توهان گُناهن جي خوف سبب روئي رهيا آهيو؟ تہ پاڻ رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه هڪ ڪک کنيو ۽ فرمايائون: گُناهـ تہ الله پاڪ جي بارگاھ ۾ هن ڪک کان بہ گهٽ حَيثيت رکن ٿا، مون کي تہ هن ڳالھ جو خَوف آهي تہ ڪٿي ايمان جي دولت نہ کسجي وڃي. (منہاج العابدين، الباب الخامس: العقبة الخامسة، الاصل الثالث فی ذکر ماوعد الخ، ص۱۶۹)

مون کي بس ايمان تي خاتمي جو فڪر آهي

حضرت سَيدُنا امام محمد غزالي رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه انهيءَ باري ۾ نقل فرمائن ٿا: حضرت سُفيان ثوري رَحۡمَةُ اللّٰهِ عَلَيۡه وفات مهل روئڻ ۽ دانهون ڪرڻ لڳا. ماڻهن دِلاسو ڏيندي عرض ڪيو: يا سيدي! گهبرايو نہ، الله پاڪ جي رَحمت تي نظر رکو. فرمايائون: بُري خاتِمي جو خوف روُئاري رهيو آهي. جيڪڏهن ايمان تي خاتِمي جي ضَمانت ملي وڃي تہ پوءِ مون کي هن ڳالھ جي پرواھ ناهي توڙي جو جبل

(Mountains) جي برابر گناهن ساڻ الله پاڪ کان ملاقات ڪيان. (احياء العلوم، كتاب الخوف والرجاء، بيان فضيلة الخوف الخ،۲۱۱/۴)

مسلماں ہے عطار تیری عطا سے ہو ایمان پر خاتمہ یا الٰہی

(وسائلِ بخشش مرمم، ص۱۰۵)

حفاظَتِ ايمان جي دعا ڏيو

حضرتِ سيدُنا ابن ابو جميله رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه بيان ڪن ٿا ته هڪ شخص حضرتِ سيدُنا رجاء رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه کي اَلوداع ڪندي چيائين: اي ابومِقدام! الله پاڪ اوهان جي حفاظت فرمائي. پاڻ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمايو: اي ڀائٽيا! جان جي حفاظت جي نه بلڪ ايمان جي حفاظت جي دعا ڏيو. (حلية الاولياء، رجاء بن حيوة، ۱۹۶/۵، رقم:۶۸۰۹)

ايمان جي حفاظت جي لاءِ ماڻهن کان عليحدگي

قوتُ القلوب ۾ آهي: هڪ شخص سيني کان الڳ رهندو هو. حضرت سيدُنا ابودَرداء رَضِیَ اللهُ عَنْه ان وٽ تشريف کڻي آيا، جڏهن ان جو سبب پڇيو ته ان چيو: منهنجي دل ۾ اهو خوف ويهي ويو آهي ته ڪٿي ائين نه ٿئي جو منهنجو ايمان کسجي وڃي ۽ مون کي ان جي خبر تائين نه پوي. (قوت القلوب، الفصل الثانى الثلاثون، شرح مقامات اليقين۰۰۰الخ، ۳۸۸/۱ملخصا)

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! حضور سيدي غوثِ اعظم رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه ولين جا سردار آهن، پر سندن عيد جي ڏينهن شعر پڙهيا جن جو ترجمو هي آهي: ماڻهو چئي رهيا آهن ته سڀاڻي عيد آهي! سڀاڻي عيد آهي! ۽ سڀئي ماڻهو خوش آهن. پر مان ته جنهن ڏينهن هن دنيا مان پنهنجو ايمان سلامت کڻي ويندس، منهنجي لاءِ ته اهو ئي ڏينهن عيد جو هوندو. (صراط الجنان، ۱/)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! ڏٺو اوهان ته اولياء الله کي هن ڳالهه جو خوف هوندو هو ته ڪٿي اسان کان اسان جو ايمان نه کسجي وڃي، ❖ اولياء الله ڪثرتِ عبادت جي باوجود الله پاڪ جي ناراضي وارن ڪمن ۽ ڳالهين کان

بچندا هئا، ❖ اولياء الله بين کي بہ ايمان تي خاتمي جي دُعا جو چوندا هئا، ❖ اولياء الله حفاظتِ ايمان جي لاءِ لڙڪ وهائيندا هئا، ❖ اولياء الله حفاظتِ ايمان جي لاءِ غير ضروري ميل جول کان بچندا هئا. تنهنکري اسان کي بہ گهرجي تہ الله وارن جي نقشِ قدم تي هلون، پنهنجي زبان جي حفاظت ڪريون، فضول ۽ غير ضروري ميل جول کان بچون، نيڪين جو شوق پنهنجي دل ۾ پيدا ڪريون، پنهنجي گناهن تي لڙڪ وهايون ۽ گناهن کان سچي توبہ ڪريون، الله پاڪ کان دنيا ۽ آخرت ۾ عافيت ۽ نجات جي دُعا گهرون ۽ ان جي لاءِ عملي ڪوششون بہ جاري رکون. اسان کي گهرجي تہ پنهنجي گناهن کي ياد ڪيون، انهن تي لڙڪ وهايون ۽ الله پاڪ کان توبہ ۽ استغفار ڪيون. بدقسمتي سان اڄڪلهہ اسان روئينديون تہ آهيون پر خطائن تي يا خوفِ خدا جي ڪري ناهيون روئنديون بلڪ دُنيا جي غمن جي ڪري روئنديون آهيون. جڏهن تہ بزرگانِ دين رحمهم الله جي ويجهو دنيا جي محبت يا مال جي ضايع ٿيڻ تي روئڻ قابلِ تعريف نہ هو بلڪ انهن بزرگن جي نزديڪ خوفِ خدا ۾ روئڻ، عشقِ مُصطَفٰي ۾ لڙڪ وهائڻ، گناهن تي اشڪباري (Weeping) ڪرڻ ۽ ايمان جي ڪسجي وڃڻ جي ڊپ سبب گريہ و زاري ڪرڻ ساراهہ لائق هو. جيئن تہ

دُنياوي سامان وڃي تہ وڃي پر ايمان نہ وڃي

حضرت عبدُالله تُستري رَحۡمَةُ اللهِ عَلَيۡه سان ڪنهن شڪايت جي طور تي عرض ڪيو: سائين چور منهنجي گهر مان سمورو مال چورائي کڻي ويا. پاڻ رَحۡمَةُ اللهِ عَلَيۡه ارشاد فرمايائون: جيڪڏهن شيطان توهان جي دل ۾ داخل ٿي ايمان کڻي وڃي ها تہ پوءِ تون ڇا ڪرين ها؟ (کيميائے سعادت،رکن چہارم: منجيات، فصل بربلا نيز شکر بايد کرد،۲/ ۸۰۵)

اي ڪاش! اسان بہ بُزرگ سڳورن جي نقشِ قدم تي هلندي خوفِ خدا سان روئون، ❖ايمان تي خاتمي جي لاءِ روئون، بُري خاتمي جي خوف سبب لڙڪ وهايون، ❖ يادِ خدا ۾ آه و زاري ڪريون، ❖ عشقِ مُصطَفٰي ۾ پنبڻ پڄايون، ❖ مديني جي ياد ۾ تڙپون، ❖ جنت البقيع جي طلب ۾ گريہ و زاري ڪريون، ❖

قيامت جي گھبراھٽ کان بچڻ جي لاءِ اکيون آليون ڪريون، ❖ميزانِ عمل تي نيڪين جو پڙ وزن دار ٿي وڃي ان لاءِ ٻاڏايون، ❖ بلڪ بي حساب بخشجڻ جي لاءِ الله پاڪ جي بارگاھ ۾ روئي روئي اکيون سُڄايون، ❖ پنھنجي خطائن تي ڳوڙھا ڳاڙي گناھن جي معافي ۽ سچي توبہ جي خيرات طلب ڪريون.

اٰمِين بِجَاہِ النَّبِيِ الْاَمِین صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! اچو ھاڻي ڪي اھڙا ڪم ٻڌون ٿيون جن سان ايمان جي حفاظت ٿئي سگھي.

ھڪ اھو تہ ايمان جي تحفظ لاءِ خوب دعائون ڪيون وڃن. ٻيو اھو تہ گناھن کان بچيو وڃي ڇوتہ گناھ ڪفر جا قاصد ھوندا آھن. ٽيون اھو تہ خوب نيڪيون ڪيون وڃن جو نيڪ ڪمن سان ايمان کي تقويت ملندي آھي.

چوٿون اھو تہ ايمان جي حفاظت جي اوراد و وظائف کي بہ پنھنجي معمولات ۾ شامل ڪيو وڃي. الحمدلله شجره قادريہ رضويہ عطاريہ ۾ ايمان جي سلامتي جا مختلف اوراد موجود آھن، ھنن کي پڙھڻ ۾ پابندي ڪئي وڃي تہ الله پاڪ جي رحمت سان دنيا ۽ آخرت ۾ ان جون برڪتون حاصل ٿينديون. ان شاءالله

ھڪ ڪم اِھو بہ ڪيو تہ ڪنھن جامع شرائط پير سان بيعت ٿي وڃو. ھن سان بہ ايمان جي حفاظت ٿيندي آھي. سرڪارِ غوثِ پاڪ رَحْمَۃُ اللّٰہِ عَلَیْہ جي دامن سان وابستہ ٿيڻ وارن مريدن جي تہ ڇا ڳالھ ڪجي. شيخ ابو سَعُود عبدالله رَحْمَۃُ اللّٰہِ عَلَیْہ بيان ڪن ٿا. شيخ عبدالقادر جيلاني رَحْمَۃُ اللّٰہِ عَلَیْہ پنھنجي مريدن لاءِ قيامت تائين ھن ڳالھ جا ضامن آھن تہ انھن مان ڪوبہ بنا توبھ ڪرڻ جي نہ مرندو. (بہجۃالاسرار،ذکرفضل اصحابہ وبشراھم، ص١٩١)

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! اميراھلسنت دَامَتْ بَرَکَاتُھُمُ الْعَالِیَہ جي ذريعي غوثِ پاڪ جي دامنِ ڪرم سان وابستہ ٿئي سگھجي ٿو يعني قادري سلسلي ۾ بيعت ڪري سگھجي ٿي، مثال طور ھفتہ وار مدني مذاڪري ۾ مدني چينل تي جڏھن اميراھلسنت دَامَتْ بَرَکَاتُھُمُ الْعَالِیَہ براهِ راست بيعت ڪرائي رھيا ھجن، ان وقت

بيعت ڪري سگهي ٿي،

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ عَلٰی مُحَمَّد

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! بيان کي ختم ڪندي سنّت جي فضيلت ۽ ڪجهه سنّتون ۽ آداب بيان ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪيان ٿي، تاجدار رسالت، شهنشاهِ نُبُوَّت، مصطفيٰ جانِ رحمت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جو فرمان جنّت نشان آهي: جنهن منهنجي سنّت سان محبت ڪئي ان مون سان محبت ڪئي ۽ جنهن مون سان محبت ڪئي اهو جنّت ۾ مون سان گڏ هوندو. (مشكاة، كتاب الايمان، باب الاعتصام ...الخ ، ١/ ٥٥،حديث: ١٧٥)

لباس پائڻ جون سنتون ۽ آداب

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! اچو شيخِ طريقت، اميرِاهلسنّت دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه جي رسالي "163 مدني گل" مان لباس پائڻ جو سنتون ۽ آداب ٻڌون ٿيون. پهريان ۾ فرمان مصطفي ٻڌون ٿيون، فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم آهي: جنّ جي اکين ۽ ماڻهن جي اوگهڙ وچ ۾ پردو اهو آهي ته جڏهن ڪپڙا لاهي ته بِسْمِ الله چوي. [1] مُفسّر شهير، حڪيم الاُمّت، حضرت مفتي احمد يار خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائن ٿا: يعني جيئن ديوار ۽ پردا ماڻهن جي نگاهه جي لاءِ اوٽ (يعني آڙ) بڻجندا آهن ائين ئي هي الله پاڪ جو ذڪر جنّن جي نگاهن کان اوٽ بڻجندو ته جيئن جنّ ان(يعني شرمگاهه) کي ڏسي نه سگهن. [2] ✿ جيڪو ڪپڙو پائي ۽ هي پڙهي: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ كَسَانِیْ هٰذَا وَرَزَقَنِیْهِ مِنْ غَیْرِ حَوْلٍ مِّنِّیْ وَلَا قُوَّةٍ ته ان جا اڳيان پويان گناهه معاف ٿي ويندا. [3] جيڪو قدرت باوجود سٺا ڪپڙا پائڻ تواضُع (يعني عاجزي) جي ڪري ڇڏي ڏئي الله پاڪ ان کي قيامت جي ڏينهن ڪرامت جو حُلو (يعني لباس

---

[1] ... معجم اوسط، ٢/٥٩،حديث: ٢٥٠٤

[2] ... مرآة المناجيح، ١/٢٦٨

[3] ... شعب الايمان،باب الملابس والاوانى، ٥/١٨١،حديث:٦٢٨٥

پارائيندو.[1] لباس حلال ڪمائي مان هجي ۽ جيڪو لباس حرام ڪمائي مان حاصل ٿئي ان ۾ فرض ۽ نفل ڪا نماز قبول ناهي ٿيندي (اَيضاً ص١ ۴) ✿ پائڻ مهل ساڄي پاسي کان شروع ڪيو (جو سنت آهي) مثلاً جڏهن ڪُرتو پايو ته پهرين ساڄي آستين ۾ ساڄو هٿ داخل ڪيو پوءِ کاٻو هٿ کاٻي آستين ۾ ✿ اهڙي طرح پاجامو پائڻ مهل پهرين ساڄي پانچي ۾ ساڄو پير داخل ڪيو ۽ جڏهن (ڪُرتو يا پاجامو) لاهيو ته ان جو خلاف يعني کاٻي پاسي کان شروع ڪيو ✿ مرد مردانو ۽ عورت زنانو ئي لباس پائي ✿ ننڍن ٻارن ۽ ٻارڙين ۾ به هن ڳالهه جو لحاظ رکو.

طرح طرح جون هزارين سنتون سکڻ جي لاءِ **مكتبة المدينه** جي شايع ٿيل ڪتاب 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب **"بهار شريعت"** حصو 16 ۽ 120 صفحن جو ڪتاب **"سنتيں اور آداب"** هديو ڏئي حاصل ڪيو ۽ پڙهو.

ايندڙ هفتيوار اجتماع جي بيان جون جهلڪيون

پياريون پياريون اسلامي ڀينرون! اِنْ شَآءَ الله! ايندڙ هفتيوار اِجتماع جي بيان جو موضوع هوندو **"بي مثال عورتون"**. تاريخِ اسلام ۾ بي مثال عورتن جو ذڪر ملي ٿو، انهن ۾ صحابيات ۽ ٻيون صالحات (نيڪ عورتون) به گذريون آهن، ايندڙ هفيوار جي بيان ۾ انهن بي مثال عورتن جي سيرت و ڪردار جا مختلف پهلو ۽ واقعا بيان ڪيا ويندا. هن ضمن ۾ حلال ڪمائڻ، ڪارائڻ ۽ حرام کان بچڻ جا فضائل به بيان ڪيا ويندا. اِهو به بيان ڪيو ويندو ته دين تي عمل جا ڪهڙا فائدا آهن ۽ اصل ڪاميابي ڇا آهي. لِهٰذا! **آئنده اربع به** اجتماع ۾ حاضري جي نيت ڪريو، نه صرف پاڻ اچڻ جي بلڪ **اِنفرادي ڪوشش** ڪري ڀين ڪي به گڏ آڻڻ جي نيت ڪريو ۽ هٿ کڻي چئو: ! اِنْ شَآءَ الله

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

---

[1] ... ابوداود، كتاب الادب، باب من كظم غيظا، ۴/۳۲۶، حديث: ۴۷۷۸